

Skolēnu Mācību Uzņēmumi

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMI LATVIJĀ

Mēs dzīvojam ļoti dinamiskā laikā, kurā uzņēmīgam cilvēkam ir ļoti daudz iespējas. Lai gūtu panākumus kādā no dzīves sfērām, bez uzdrīkstēšanās ļoti svarīgas ir arī zināšanas, veiksmē un, protams, pieredze. Ikviens skolēns vistuvākajā laikā saskarsies ar reālo darba dzīvi un tās prasībām. Lai skolēni būtu gatavi šim brīdim, Biznesa izglītības eksperts Latvijas skolās - organizācija JAL, piedāvā īpaši efektīvu veidu, kā attīstīt uzņēmējspējas - veidot Skolēnu Mācību Uzņēmumus.

Kas ir Skolēnu Mācību Uzņēmumi (SMU)

Skolēnu Mācību Uzņēmumi ir Junior Achievement Worldwide izstrādāta un *Junior Achievement – Latvija* adaptēta programma, praktiskā mācību metode. 2010. - 2013. gadā – Stratēģiskais partneris - Swedbank.

IEGUVUMI, DARBOJOTIES SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMĀ

Ir daudz iemeslu, kāpēc cilvēki kļūst par uzņēmējiem.

- **Iespēja.** Daudziem cilvēkiem ir visas vajadzīgās iemaņas un zināšanas, lai strādātu labi atalgotu darbu lielā uzņēmumā. Tomēr viņi pamet drošo, stabilo darbu un izmēģina savu veiksmi personīgā biznesā, kas prasa garas darba stundas un lielu uzņēmību. Tā ir iespēja apliecināt savas spējas un darīt interesantu un sirdij tuvu darbu. Strādāt sev!
- **Peļņa.** Peļņa ir tikai viens, toties ļoti svarīgs iemesls, kāpēc cilvēki kļūst par uzņēmējiem. Veiksmīgs business var dot ne tikai labu atalgojumu, bet arī vērā ņemamu bagātību.
- **Neatkarība.** Daudzi uzņēmēji vienkārši nevēlas vai nespēj strādāt kāda cita labā un vadībā, viņi vēlas būt paši savas dzīves un laika noteicēji.
- **Izaicinājums.** Uzņēmēju dzīve nav iedomājama bez riska, un daudziem cilvēkiem patīk uzņemties risku un atbildību par saviem lēmumiem. Jāpiebilst, ka vairums uzņēmēju "nespēlē azartspēles", bet izvēlas vidēju un rūpīgi aprēķinātu risku.

SMU PROGRAMMAS APRAKSTS

Skolēnu Mācību Uzņēmumi ir skolēnu veidoti un vadīti mācību uzņēmumi, kura darbībai piemīt izglītojošs raksturs. SMU mācību nolūkos pilda īstu uzņēmumu funkcijas un darbojas reālā vidē - skolēni ražo un pārdod preces vai sniedz pakalpojumus. Skolēnu Mācību Uzņēmumiem nav juridiska statusa – tos pārstāv Junior Achievement – Latvija un skola. SMU konsultē un atbalsta SMU konsultanti.

Darbojoties šajā mācību programmā, skolēni iepazīstas un izpēta uzņēmējdarbības vadības pasauli un apgūst pilnīgi visu uzņēmējdarbības ciklu, sākot no idejas radīšanas, līdz tās īstenošanai. Skolēni praktiski nostiprina arī skolā iegūtās ekonomiskās zināšanas par uzņēmējdarbības principiem, kas ir: preču ražošana un pakalpojumu sniegšana, tirgus apgūšana, finanšu analīze, grāmatvedība, mārketinga un darbs komandā. Izņēmumi ir tabakas un alkohola, pārtikas produktu izstrādājumu ražošana un tirdzniecība, kā arī azartspēļu pakalpojumi. SMU darbojas no 4 līdz 12 mēnešiem.

Izglītības un Zinātnes ministrija atzinusi Skolēnu Mācību Uzņēmumu darbību, norādot, ka Latvijā Skolēnu Mācību Uzņēmumi ir atzīta kā Mācību metode.

SMU programmas mērķis ir jaunas uzņēmēju paaudzes veidošana, mācību procesā sasaistot teorētiskās zināšanas ar praksi.

SMU mācību metodes mērķis ir veicināt un pilnveidot skolēnu personīgās īpašības un prasmes, kas attīsta radošu domāšanu uzņēmējdarbībā.

SMU programmas uzdevumi:

1. Izglītēt un veidot izpratni par nepieciešamajām kvalitātēm, lai varētu kļūt par veiksmīgiem, uz sasniegumiem motivētiem uzņēmējiem vai darbības jomas vadītājiem:

1.1 Iemācīt skolēniem izveidot uzņēmumu un veicināt tā darbību, attīstību, piesaistot SMU konsultantus, rīkojot izglītojošos seminārus, gadatirgus, festivālus, konkursus, kā arī izstrādājot mūsdienīgus mācību materiālus;

1.2 Iemācīt analizēt uzņēmuma darbības rezultātus un pieņemt stratēģiskus lēmumus uzņēmuma darbības attīstīšanā.

2. Veicināt skolēnu uzņēmību, uzdrīkstēšanos un atbildību;

3. Sekmēt skolēnu spējas inovatīvu ideju attīstībā;

4. Iedvesmot skolēnus, lai viņi uzdrīkstas un grib vairāk sasniegt;

5. Mācīt jauniešus darboties komandā;

6. Attīstīt skolēnu prasmes pieņemt pārdomātus un pamatotus lēmumus, kas veicina personisko un sabiedrisko labklājību un sociālo atbildību;

7. Veidot sadarbību starp skolu, sabiedrību un darba vidi, sekmīgai jauniešu integrācijai sabiedrībā.

SMU pakalpojumiem un precēm jābūt marķētām ar norādi uz JAL Skolēnu Mācību Uzņēmumu programmu.

Uzsākot darbību SMU reģistrē savu darbību zem konkrētās jomas.

- 1) **Pamata SMU** (dažādu noderīgu preču, suvenīru, aksesuāru, apsveikuma kartiņu, dažādu maisiņu ražošana, apgleznošanas, sveču liešanas, dažādu pakalpojumu sniegšanas SMU) uz kurām attiecas SMU dibināšanas, attīstības, likvidācijas dokumenti un termiņi;
- 2) **Uz inovācijām un tehnoloģiskām idejām veidota SMU** – līdz Mācību gada 1. novembrim skolēnu grupa izstrādā plānotās preces tehnisko dokumentāciju, izveido preces prototipu, piedalās tirdziņos ar precī kā paraugu. No 1. novembra veido biznesa plānu. No 1. janvāra līdz 1. februārim reģistrē tehnoloģisko SMU. Darbojās 4 mēnešus, tad likvidē SMU vispārējā kārtībā.
- 3) **Sociāli atbildīgas preces ražošana vai pakalpojumu sniegšanas SMU** – maksimālais darbības laiks no Mācību gada 31. septembra līdz 15. jūnijam. Dibināšana, darbība un likvidācija vispārējā kārtībā.

Īpaši noteikumi: SMU veido savas preces vai pakalpojuma **aprakstu**, kurā sniegts pamatojums sociāli atbildīgam statusam.

Dažas idejas no iepriekšējo gadu SMU darbības Latvijā un ārzemēs:

Latvijas SMU idejas

Ražošana: papīra lampas, griķu sēnalu spilveni, svešvalodas datorvārdnīca, ādas izstrādājumi, skaņas pastiprinātāji, sudraba izstrādājumi, skolas gadagrāmata, kalendārs, krāsojamās grāmatas bērniem, koka mēbeles un saimniecībā noderīgi izstrādājumi, pundurtrušu audzēšana, bižutērija, floristikas izstrādājumi, konfekšu pušķu ražošana, skārienjūtīgie cimdi, i-pod lietotājiem aukstā laikā, pulksteņu ražošana no skaņu platēm un diskiem, naudas kociņu veidošana, inovatīvas švammes ar iestrādātām ziepēm, inovatīvas galda spēles.

Pakalpojumi: florbola apmācība, vides sakopšana pagastos un pilsētās, mārketinga pētījumu veikšana vietējiem uzņēmumiem, teritoriālās attīstības plānošanas projekti, laivu noma un vizināšanas pakalpojumi, videoraidījumu veidošana, bērnu kājminamo automašīnu noma, zāles pļaušana, tenisa apmācība bērniem, diskotēku organizēšana un jauno diskžokeju apmācība, telpu tīrīšana, ekskursiju organizēšana, krājaizdevu sabiedrība, finansējumu pieprasījumu (projektu) rakstīšana, kursi (datorapmācība, dejas, matemātika, valodas utml.), programmēšana, šūšana, tulkošana.

Idejas no citu valstu pieredzes

Ražošana: vēja rādītāji, mugursoma slēpēm, galda spēles, picu kastes, pavārgrāmata, peldkostīmi, kompaktdisku turētāji no dažādiem materiāliem, koka puķu podi ķerras formā, pasta kastītes,

žurnālu galdiņi no stikla un tukšām dzērienu bundziņām, turētāji tukšo polietilēna maisiņu uzglabāšanai, šķīdums datoru ekrānu tīrīšanai, vēja stabules, spilventiņi somu rokturiem, paplātes ar iestrādātiem caurumiem šampanieša glāzēm, sienas pulksteņi no veciem kompaktdiskiem, ekoloģiskās vāzes, īpaši pledi, spēles apmācībai un tūrismam, krāsojamās grāmatas bērniem, baleta zeķīšu ražošana, on-line spēles, ziepes ar iestrādātām rotaļlietām maziem bērniem.

Pakalpojumi: leļļu teātris, modes skates, iepazīšanās birojs, pasākumu organizēšana, tūrisma maršruti

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMA DIBINĀŠANA

SMU dibināšanas dokumenti ir ļoti svarīga sastāvdaļa jebkura Uzņēmuma dibināšanai, jo tajos tiek sniegta informācija par dibinātājiem un apliecināta Uzņēmuma likumīga darbība.

SMU Dibināšanas dokumentos tiek iekļauti:

1. SMU biznesa plāns;
2. SMU dalībnieku CV;
3. SMU Reģistrācijas apliecība;
4. SMU reģistra veidlapa dibināšanai;
5. SMU dibināšanas līgums;
6. SMU Sēdes dibināšanas protokols;
7. SMU Statūti;
8. SMU apliecinājums;
9. Ziņojums par mantiskajiem ieguldījumiem SMU.

Dokumentu paraugi un veidlapas ir pieejamas www.smu.lv sadaļā Materiāli.

SMU darbinieki sadala pienākumus, arī biznesa plāna rakstīšanai. Dibināšanas dokumentus dibinātāji raksta vienlaicīgi ar biznesa plānu, taču uzņēmumu dibina, tad, kad biznesa plāns ir pabeigts.

Biznesa plāns ir dokuments, kas izklāsta plānoto Uzņēmuma darbību, konkrētā plānoto mērķu sasniegšanas ceļus, uzsver stiprās un reāli novērtē vājās Uzņēmuma puses. Biznesa plāns dod vadībai iespēju veikt strukturētu Uzņēmuma darbības plānošanu, uzstāda mērķus un nepieciešamos resursus.

Biznesa plāns sastāv no:

1. kopsavilkuma,
2. uzņēmuma apraksta,
3. produkcijas./pakalpojuma raksturojuma,
4. mārketinga plāna,
5. uzņēmuma darbības apraksta,
6. riska faktoru analīzes,
7. uzņēmuma vadības un nodarbināto personu apraksta,
8. finanšu plāna.

SMU skolēni dibina un reģistrē no Mācību gada 16. augusta līdz 1. martam.

Mācību materiāli SMU un biznesa plāniem atrodami www.smu.lv sadaļā Materiāli.

SMU reģistrē **elektroniski**, Skolēnu Mācību Uzņēmumu mājas lapā www.smu.lv:

1. Lejupielādē pēc JAL piedāvātā parauga izstrādātos SMU dibināšanas dokumentus, tai skaitā SMU Biznesa plāna paraugu – veidlapu.
2. Visi Dibināšanas dokumenti aizpildāmi elektroniski, sagatavotajos paraugos, saite www.smu.lv/materiāli:
 - 2.1. SMU biznesa plāns;
 - 2.2. SMU dalībnieku CV;
 - 2.3. SMU Reģistrācijas apliecība;
 - 2.4. SMU reģistra veidlapa dibināšanai;
 - 2.5. SMU dibināšanas līgums;
 - 2.6. SMU Sēdes dibināšanas protokols;
 - 2.7. SMU Statūti;
 - 2.8. SMU apliecinājums;
 - 2.9. Ziņojums par mantiskajiem ieguldījumiem SMU.

! SMU Apliecinājums un SMU Reģistrācijas apliecība nosūtāma uz JAL biroju pa pastu.

! Visi deviņi aizpildītie SMU dibināšanas dokumenti – augšupielādējami izveidotajā SMU profilā.

JAL SMU speciālists, saņemot Reģistrācijas dokumentus, novērtē Biznesa plānu un nosūta SMU apstiprinājumu uz norādīto e-pastu, ka Skolēnu Mācību Uzņēmums ir reģistrēts.

Dibinot Skolēnu Mācību Uzņēmumu, izmanto sava ekonomikas skolotāja, SMU konsultanta konsultācijas, mentoru piedāvātās iespējas!

Astoņi veiksmes soļi no idejas līdz reālam biznesam!

1.solis	2.solis	3.solis	4.solis	5.solis	6.solis	7.solis	8.solis
Izdomā Ideju	Izveido Komandu	Izveido biznesa plānu	Reģistrē SMU	Darbojies un attīsti savu SMU	Likvidē SMU	Novērtē iegūto pieredzi	Uzsāc Savu reālo biznesu

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMA DARBĪBAS ATTĪSTĪBA

1.solis	2.solis	3.solis	4.solis	5.solis	6.solis	7.solis
SMU darbības plānošana	SMU produkta/pakalpojuma ražošana/sniegšana	SMU piedalīšanās minimāli 7 vietējos un reģionālajos gadatirgos	Izvērtējums pēc tirdziņiem, starpaskaites izveidošana	Produkta /pakalpojuma attīstība	Piedalīšanās nacionālos un starptautiskos gadatirgos	Piedalīšanās SMU festivālā

Grāmatvedības dokumenti. Uzņēmuma finanšu un materiālu kustības uzskaitē ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kas jāveic no pirmās dienas un ļoti rūpīgi, lai var sekot uzņēmuma attīstībai. Skolēniem jāuzskaita ir gan Uzņēmuma ieņēmumi, gan izdevumi. Lai atvieglotu grāmatvedības uzskaiti skolēniem tiek piedāvāta īpaša programmatūra, kuras sistēmā skolēniem būs iespēja:

- ātri reģistrēt savus ieņēmumus un izdevumus, no kā automātiski veidosies bilances, peļņas un zaudējumu pārskata un naudas plūsmas atskaites.
- apmainīties ar pieredzi un iegūt atbildes uz dažādiem jautājumiem varēs, izmantojot iekšēja pasta un konferenču iespējas.
- varēs uzturēt savu interneta mājas lapu un tirgoties caur to ar savām precēm un pakalpojumiem. Tādējādi SMU iegūs priekšrocības, ko daudzi uzņēmumi visā pasaulē izmanto savai attīstībai.
- Skolotājiem paveras iespēja viegli kontrolēt visas vadītās SMU vienotā un centralizētā veidā.

Sēžu protokoli. Lai sasniegtu Uzņēmuma mērķus un gūtu panākumus, ir jāorganizē regulāras sanāksmes, kurās tiek analizēti izdarītie darbi un izlemti turpmākās darbības plāni. Uzņēmuma dalībnieku sēdēm ir jānotiek vismaz reizi mēnesī, bet efektīvāk ir organizēt īsas apspriedes reizi nedēļā. Tad uzdevumi būs vieglāk paveicami, sēdēm būs vieglāk sagatavoties un pieņemt tajās pareizos lēmumus. Visām sēdēm ir jāraksta protokoli: kas piedalījies, par ko spriests, kādi lēmumi pieņemti, kā tie izpildīti.

Starpatskaitēs ietilpst uzņēmuma dalībnieku atskaites, kuras raksta pēc katra gadatirgus. Šīs atskaites skolēniem jāveido, lai varētu vieglāk kontrolēt savas preces/pakalpojuma pieprasījumu, vajadzības gadījumā būtu gatavi mainīt Uzņēmuma darbību, kā arī analizēt savas prasmes. Ikmēneša atskaiti skolēni sagatavo sava SMU profilā līdz katra mēneša 5.datumam. Šajā atskaitē ir jāsniedz informācija par mēneša laikā paveikto - gadatirgiem, mārketinga aktivitātēm, finanšu informācija.

SMU lapa portālā www.draugiem.lv

Izmantojiet iespēju un izveidojiet lapu portālā www.draugiem.lv! Sekojiet *Junior Achievement – Latvija* izveidotajā lapā draugiem.lv/SMU!

Lapas reģistrācija izmaksās tikai 6,- latus, bet jūs nokļūsiat SMU programmas aktīvā aprīvē un varēsiet kontaktēties un uzzināt visu par SMU, kā arī reklamēt savu SMU produkciju vai pakalpojumus, piedalīties draugiem.lv/SMU rīkotajos konkursos un saņemt balvas!

SMU web lapa

Skolēni, kas vēlas izvērst paplašinātu darbību un izbaudīt patieso biznesa garšu, aicināti izveidot savas SMU Web lapu, lai varētu popularizēt savu darbību ne vien Latvijā, bet Starptautiskajā tirgū, pārdodot savu produkciju citās Eiropas valstīs. SMU web lapu veidošanai iesakām izmantot internetā pieejamos resursus, vairāk informācijas www.pirmaismiljons.lv

SMU SEMINĀRI RĪGĀ UN REĢIONOS

Skolēniem iespēja apmeklēt seminārus Rīgā un reģionos, iegūt zināšanas un pieredzi uzņēmējdarbībā, iepazīties ar uzņēmējiem un viņu pieredzi biznesā, kā arī saņemt konsultācijas sava uzņēmuma attīstīšanā. Semināra tēmas ir visdažādākās: mārketinga, finanšu analīze, biznesa plānu veidošana, biznesa ētika, Web lapu izstrāde, starptautiskā sadarbība un tirdzniecība. Informācija par semināriem pieejama www.smu.lv

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMU REĢIONĀLIE UN STARPTAUTISKIE GADATIRGI, STARPTAUTISKAIS SMU FESTIVĀLS

Lai Skolēnu Mācību Uzņēmums varētu aktīvi darboties, tām ir radīta vide, kur savas preces un pakalpojumus var realizēt – tie ir Skolēnu Mācību Uzņēmumu gadatirgi reģionos, kurus rīko JAL dalībiskolas sadarbībā ar reģionālajām augstskolām.

Gadatirgos var piedalīties ikviens SMU. Gadatirgos skolēni iejūtas tirgotāju lomā un piedalās stratēģisku lēmumu pieņemšanā, pārdodot savu saražoto produkciju vai pakalpojumus. Norēķini ar klientiem tiek veikti ar JAL kvītīm.

Piedaloties gadatirgos, skolēniem ir iespēja iegūt: pieredzi pārdošanā, attīstīt komunikācijas prasmes, iegūt peļņu, kā arī vērtīgas balvas no JAL partneriem. Gadatirgū tiek vērtēts galvenokārt Uzņēmuma produkts un jauniešu pārdošanas iemaņas.

Šādās kategorijās notiek SMU sacensības gadatirgos un festivālā:

- Inovatīvs produkts;
- videi draudzīgais produkts;
- labākā mārketinga un pārdošanas stratēģija;
- labākais pārdevējs;
- lielākais dienas apgrozījums;
- labākais stands;
- skatītāju simpātija.

Skolēnu Mācību Uzņēmumu gadatirgi: Rīgā, reģionos - SMU programmas darbības laikā.

Ziemassvētku gadatirgi: Rīgā, reģionos – decembris.

Valentīndienas gadatirgi: Rīgā, reģionos - februāris.

Lieldienu gadatirgi: Rīgā, reģionos - aprīlis.

STARPTAUTISKAIS SMU FESTIVĀLS LATVIJĀ

Festivāls ir jauniešu organizēts pasākums, kurā ik gadu piedalās vairāk, kā 120 SMU, 200 skolēni no visas Latvijas reģioniem un Skandināvu valstīm. Festivāla laikā jaunieši dalās savā biznesa pieredzē, prezentē savas biznesa idejas, pārdot savu produkciju, diskutē par dažādām jauniešu problēmām, dodas Mācību ekskursijās, iegūst jaunus draugus, kontaktus un izklaidējas, kā arī labākās biznesa idejas iegūst vērtīgas balvas – ceļojumus. Līdz šim festivāli ir notikuši Slampē, Jelgavā, Preiļos, Tukumā, Mārupē, Ādažos, Madonā, Cēsīs, Talsos, Liepājā. Katru gadu gods rīkot šo pasākumu tiek uzticēts kādai no JAL dalībiskolām.

SMU ir iespēja pieteikties un piedalīties Starptautiskajos gadatirgos, līdzšinēji tie notikuši Austrijā, Norvēģijā, Portugālē, par kuriem informāciju var atrast JAL vortālā pirmaismiljons.lv un Eiropas JA-YE Europe mājas lapā www.ja-ye.org.

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMU LIKVIDĀCIJA

Uzņēmumi pārtrauc savu darbību dažādu iemeslu dēļ – tie bankrotē, nav pietiekoši ienesīgi, īpašniekiem parādās citas prioritātes. Skolēnu Mācību Uzņēmuma likvidēšanas iemesls ir pavisam vienkāršs – tā tiek dibināta Mācību nolūkos, tās dalībnieki ir apguvuši vajadzīgās prasmes un līdz ar to atļautais Uzņēmuma darbības laiks beidzies. SMU ir īstas Uzņēmuma modelis, līdz ar to visas darbības ar ir kā reālā dzīvē. Savas Uzņēmuma darbības analīze tev ir jāveic **likvidācijas atskaitē**. Tam jābūt lietišķam un uzskatāmi jāparāda Uzņēmuma sasniegumi.

Likvidācijas atskaiti SMU aizpilda savā profilā pēc dotās formas – katru mācību gadu no **1. aprīļa – 15. jūnijam**, un to novērtē SMU speciālists. SMU saņem vērtējumu, ka SMU ir likvidēta. Skolēni likvidācijas atskaitē uzsver gan savus ieguvumus darbojoties SMU, gan arī grūtības un nākošajiem SMU programmas dalībniekiem dod vērtīgus padomus un novēlējumus.

LATVIJAS SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMU KONKURSS

Tas ir pats svarīgākais SMU pasākums, kas jau kopš 1994. gada apvieno visas Latvijas Skolēnu Mācību Uzņēmumus. Konkursā piedalās tie SMU, kuru biznesa idejas ir inovatīvas, un SMU dalībnieki ir aktīvi piedalījušies gadatirgos. Fināla sacensībām tiek izvirzītas 10-15 labākas Mācību Uzņēmuma no visas Latvijas, izvērtējot katras Uzņēmuma darbību un pieteikuma formu. Fināla kārtā notiek klātienē, Rīgā. Uzņēmuma veido izstādes biznesa standus, gatavo prezentāciju un piedalās pārrunās ar žūrijas komisiju – Latvijas atpazīstamākiem uzņēmējiem, komercbanku, ministriju pārstāvjiem. SMU cīnās par iespēju iegūt galveno balvu – iespēju pārstāvēt Latviju Eiropas SMU konkursā, kas norit 3 dienas kādā no Eiropas valstīm, līdzšinēji - Maltā, Norvēģijā, Šveicē, Nīderlandē, Vācijā un Itālijā. Eiropas SMU konkursā piedalās vairāk, kā 37 valstu komandas, vairāk, kā 500 pārstāvji.

Skolēnu Mācību Uzņēmumu dalībnieki iegūst vērtīgas balvas no JAL partneriem, bet SMU Nacionālā Fināla 1. vietas ieguvēji - budžeta vietas Biznesa augstskolā Turība!

SMU dalībnieku novēlējumi topošajām Skolēnu Mācību Uzņēmumiem:

Esiet apņēmīgi!
Nebaidieties riskēt; Nebaidīties uzņemties atbildību!
Galvenais – nepadodieties!
Strādāji ar pilnu atdevi!
Būt radošiem savās biznesa idejās!
Izvēlieties pareizos Uzņēmuma darbiniekus.
Rūpīgi izvērtējiet Uzņēmuma darbības virzienu.
Esiet aktīvi un piedalieties SMU rīkotajos gadatirgos!

SKOLĒNU MĀCĪBU UZŅĒMUMU IESPĒJAS LATVIJĀ UN EIROPĀ

SMU dalībniekiem ir iespējas piedalīties arī dažādos Eiropas un pasaules mēroga pasākumos. Viens no svarīgākajiem konkursiem ir Junior Achievement – Young Enterprise Europe rīkotais JA-YE Europe Company of the Year Competition, kurā tiek noteikta gada labākā skolēnu Mācību Uzņēmumi Eiropā. Latvijas konkursa – Nacionālā fināla uzvarētāji sacensībās Eiropā piedalās jau kopš 1994. gada.

Katru gadu tiek rīkoti arī Eiropas mēroga gadatirgi, kuros piedalās katras Eiropas valsts labākās Skolēnu Mācību Uzņēmums. Starptautiskus gadatirgus rīko arī atsevišķas valstis, aicinot tajos piedalīties visus interesentus no kaimiņvalstīm – Latvijas jaunie uzņēmēji ir viesojušies un guvuši labus panākumus Igaunijā, Krievijā, Austrijā, Vācijā, Norvēģijā, Somijā, Šveicē, Zviedrijā, Maltā u.c. valstīs.

UZNĒMĒJDARBĪBA BEZ ROBEŽĀM / ENTERPRISE WITHOUT BORDERS (EwB) /

Junior Achievement –Young Enterprise Uzņēmējdarbības partnerattiecību veidošana Eiropas skolu starpā: www.ewb.ja-ye.org

EwB ir izveidota, lai JA-YE programmas ietvaros dotu iespēju skolēniem, kas vada Skolēnu Mācību Uzņēmumus, dibināt starpvalstu internacionālas partnerattiecības. Mājas lapā www.ewb.ja-ye.org skolotāji un skolas var reģistrēt savu dalību, savukārt skolēni var augšupielādēt savu uzņēmumu profilus un pieteikties uzņēmējdarbības „randiņu spēlei”.

EwB galvenais mērķis ir dalīties ar labām idejām, pārdot savā starpā preces savos (EwB) tirdziņos, samazināt izmaksas, iegūstot noteiktus pakalpojumus vai preču sastāvdaļas no citām valstīm, un piedalīties gadatirgos vienam pie otra.

Sīkāk: www.smu.lv/materiāli pievienotajā failā „EwB”.

Tikai darbojoties Skolēnu Mācību Uzņēmumu programmā **Tu iegūsi šādas personīgās īpašības un prasmes**, kas palīdzēs gūt sekmes un panākumus profesionālajā dzīvē, kā arī turpināt tālāku izglītību :

- prasmi strādāt komandā,
- prasmi risināt problēmas,
- spēju darboties riska apstākļos,
- neatlaidību,
- vadītspēju, spēju uzņemties atbildību un iniciatīvu,
- kritisko domāšanu,
- pašapziņu,
- patstāvību, prasmi pieņemt individuālus un grupas lēmumus,
- prasmi plānot laiku un termiņus,
- prasmi izvirzīt mērķus,
- prasmi pievienoties sarunu ceļā,
- projektu vadības prasmi,
- informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (ICT) lietošanas prasmi,
- publiskās runas un uzstāšanās prasmi,
- savas darbības analīzes un plānošanas prasmi,
- vēlmi uzlabot zināšanu apguvi un veikspēju .

„Dalība Skolēnu Mācību Uzņēmumā skolas laikā ielika pamatus manam uzņēmējdarbības garam. Pēc 5 gadu lieliskas pieredzes algotā darbā, 2004.gadā es nodibināju savu pirmo uzņēmumu un vēl arvien esmu vadītājs vairākiem uzņēmumiem. Šobrīd es nebūtu gatavs pārdot savu uzņēmēja brīvību pat par Latvijas Bankas prezidenta algu!”

Ivars Raciņš

Zemgales vidusskolas absolvents
Gada labākais jaunais uzņēmējs
Skolēnu Mācību Uzņēmumu absolvents

Ja Tu esi mērķtiecīgs un aktīvs, tad Tev būs viegli darboties visās JAL programmās:

- Uzsākt savu biznesu jau skolas laikā, dibinot **Skolēnu Mācību Uzņēmumi (SMU)**
- Ielūkoties savā iecerētā nākotnes profesijā, piedaloties **ĒNU DIENĀ** Veidot reklāmas atpazīstamiem uzņēmumiem [Radošo reklāmu konkursā CITA HOLIVUDA](#)
- Attīstīt savu pirmo biznesa ideju, piedaloties **BIZNESĀ PLĀNU KONKURSĀ**
- Izjust konkurences garšu starptautiskajā on-line biznesa simulācijas spēlē **TITAN**
- Gūt jaunu pieredzi un draugus piedaloties **Starptautiskajos projektos**
- Uzkrāt darba pieredzi realizējot savas radošās idejas **JAL Brīvprātīgajā klubā**
- Satikt uzņēmējus, biznesa vides ekspertus, JAL rīkotos semināros par uzņēmējdarbības principiem!

Ja būsi īpaši aktīvs, tad varēsi iegūt titulu [GADA LABĀKAIS SKOLĒNS EKONOMIKĀ!](#)

Tev ir iespējas iegūt [budžeta vietas](#) vairākās Latvijas augstskolās, ja izveidosi vislabāko biznesa plānu, reklāmas ideju vai veiksmīgi attīsti savu Skolēnu Mācību Uzņēmumu!

[JAL Sertifikāts](#), kuru Tu saņemsi, kad būsi apguvis darbojies savā SMU, rakstījis Biznesa plānu, veidojis reklāmas uzņēmumiem, piedalījies Ēnu dienā!

Sertifikāts būs noderīgs iestājoties JAL sadarbības Latvijas augstskolās un kā apstiprinājums Tavam CV par praktisko komerczinību kursa apguvi – uzņēmējdarbību.

JAL ir starptautiska organizācija, kas darbojas vairāk, kā 113 pasaules valstīs, tāpēc JAL uzkrātā pieredze, zināšanas, sertifikāts un kontakti atvērs durvis visā plašajā pasaulē, uzsākot studijas vai darba gaitas!

Tavs ceļvedis uz sasniegumiem! www.pirmaismiljons.lv

Kas ir Junior Achievement – Latvija.

Junior Achievement – Young Enterprise Latvija jeb vienkārši JAL ir sabiedriskā labuma organizācija un biznesa izglītības eksperts Latvijas skolās.

JAL ir viens no 42 Junior Achievement - Young Enterprise Europe un viens no 113 Junior Achievement Worldwide® tīkla biedriem, un kopš 1991. gada JAL nodrošina daudzveidīgu biznesa izglītības servisu un praktiskās darbības pieredzi ik gadu vairāk nekā 16 000 skolēnu visā Latvijā.

JAL ir kā tilts starp skolu un biznesa vides profesionāļiem, **kā atspēriena punkts** aktīviem un mērķtiecīgiem jauniešiem, un viņu sasniegumiem.

JAL Misija ir veicināt Latvijas tautsaimniecības attīstību, iesaistoties jaunatnes izglītošanā, uzņēmējspēju veicināšanā un jaunas uzņēmēju paaudzes veidošanā, mācību procesā sasaistot teorētiskās zināšanas ar praksi atbilstoši ekonomikai Latvijā, Eiropā un pasaulē.

JAL Mērķis ir kļūt par vadošo organizāciju Latvijā, kas nodrošina Latvijas un ārvalstu labākos praktiskās ekonomiskās izglītības piemērus jauniešiem - topošajiem starptautiskajiem līderiem un nozaru ekspertiem.

JAL vērtība ir jauniešu praktiskā biznesa izglītība un tādēļ JAL moto ir „Mācies darot!”.